

De Stemming van 28 januari 2018

Het blijft heel rustig aan het electorale front. Daarom is het interessant om te zien hoe de verschuivingen zijn van het electoraat sinds de start van het kabinet, 3 maanden geleden. Dan zien we bij twee partijen een verschuiving van meer dan 2 zetels: Forum voor Democratie is 4 gestegen en de SP 3. Bij VVD, D66, PVV en CDA zien we een daling van 2 zetels. De vier regeringspartijen zijn samen sinds de start van het kabinet 6 zetels gedaald en staan inmiddels op 14 zetels verlies. De Partij voor de Dieren staat inmiddels stabiel op 7 zetels.

Peiling Zetelverdeling

zetels	TK2017	29-10-2017	28-01-2018	Versch. t.o.v. start kabinet	Versch met TK2017
VVD	33	29	27	-2	-6
D66	19	18	16	-2	-3
Forum voor Democratie	2	11	15	4	13
PvdA	9	12	13	1	4
PVV	20	17	15	-2	-5
CDA	19	16	14	-2	-5
GroenLinks	14	14	13	-1	-1
SP	14	11	14	3	
Partij voor de Dieren	5	6	7	1	2
ChristenUnie	5	5	5		
50PLUS	4	5	5		1
SGP	3	3	3		
DENK	3	3	3		
Totaal	150	150	150		
VVD+CDA+D66+ChristenUnie	76	68	62	-6	-14

Nog ruim 50 dagen en er zijn Gemeenteraadsverkiezingen. De laatste twee keer was de opkomst ongeveer 54%, bijna 30% lager dan bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen. Ook op een andere manier is de vergelijkbaarheid met de verkiezingen van 15 maart 2017 niet echt mogelijk. Omdat enerzijds de landelijke partijen niet in alle gemeenten meedoen. En anderzijds omdat er lokale partijen mee doen, die in 2014 28% van de kiezers achter zich kregen.

In 2014 deed de PVV in 2 gemeenten mee, de SP in ongeveer 100 en GroenLinks in ongeveer 200 van de bijna 400 gemeenten. Omdat het doorgaans de grotere gemeenten betrof, was het aantal kiezers dat op deze landelijke partijen kon stemmen relatief gezien wel duidelijk groter. Uiteindelijk zal de landelijke uitslag minder zeggen dan die waarbij de uitslag in een gemeente vergeleken wordt met die van vier jaar geleden.

- zie volgende pagina

Toch is er op basis van het onderzoek dat we deze week hebben gehouden wel al een beeld te geven van het landelijk patroon, ruim 50 dagen voor die verkiezingen. In de onderstaande tabel staan de uitslagen van de drie laatste Gemeenteraadsverkiezingen en drie Tweede Kamerverkiezingen. Daarachter staat de berekende minimale en maximale landelijke score per partij op basis van het onderzoek. (De landelijke partijen, die in minder dan 75 gemeenten meedoen, zijn niet in deze scores opgenomen).

Wat opvalt is dat het ernaar uit ziet dat de lokale partijen samen weer gaan stijgen. (En als het meer dan 28% wordt dan is dat een recordscore voor lokale partijen). Tegelijkertijd zien we dat de landelijke partijen een uitslag behalen, die nog meer gefragmenteerd is dan in 2014.

Peiling Zetelverdeling

Landelijk percentage	GR2006	TK2006	GR2010	TK2010	GR2014	TK2017	GR2018	
							Min.	Max.
CDA	16,8%	26,5%	14,8%	13,6%	14,4%	12,4%	12%	14%
VVD	13,8%	14,7%	15,7%	20,5%	12,2%	21,3%	11%	13%
D66	2,7%	2,0%	8,2%	7,0%	12,1%	12,2%	9%	11%
PvdA	23,6%	21,2%	15,7%	19,6%	10,3%	5,7%	6%	9%
SP	5,7%	16,6%	4,1%	9,8%	6,6%	9,1%	6%	8%
GrLinks	6,0%	4,6%	6,7%	6,7%	5,4%	9,1%	6%	8%
ChristenUnie	3,7%	4,0%	3,7%	3,2%	4,1%	3,9%	4%	5%
PVV		5,9%		15,5%		13,1%		
Lokale partij	22,1%		23,7%		27,8%		28%	32%
Andere partij	5,6%	4,5%	7,4%	4,1%	7,1%	13,2%	8%	12%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%		

De peilingen van Rotterdam en Amsterdam, die deze week gepubliceerd zijn (uitgevoerd in opdracht van GroenLinks) laten ook goed het beeld van die fragmentatie zien. Mede in de hand gewerkt door het feit dat er meer landelijke partijen in die gemeenten meedoen dan de vorige keer. (DENK in de beide gemeenten, PVV in Rotterdam en FvD in Amsterdam).

- zie volgende pagina

Peiling Rotterdam

<i>zetels</i>	GR2014	januari 2018
Leefbaar Rdam	13	7
VVD	3	6
GroenLinks	2	5
D66	5	5
PvdA	8	5
PVV		5
SP	5	4
CDA	3	3
DENK		2
PvdD	1	1
Nida	2	1
CU-SGP	1	1
Rest	2	
Totaal	45	45

Peiling Amsterdam

<i>zetels</i>	GR2014	januari 2018
D66	14	9
GroenLinks	6	9
VVD	6	6
PvdA	10	5
SP	6	4
FVD		3
DENK		3
PvdD	1	2
BIJ1		2
CDA	1	1
50PLUS		1
Rest	1	0
Totaal	45	45

Het onderzoek dat 3 maanden geleden, vlak na het aantreden van het kabinet, is uitgevoerd over het vertrouwen in de ministers, is nu herhaald. De zeven ministers, die toen het hoogst scoorden (tussen 6,0 en 5,4) zakken allemaal ongeveer een half punt terug. Als naar de scores wordt gekeken van de kiezers van de verschillende partijen dan is die daling over de gehele linie te zien. Wat de volgorde betreft staat Carola Schouten nog steeds duidelijk bovenaan. Dat is vooral te danken aan het feit dat ze bij de kiezers van de oppositiepartijen in de top-3 staat. Sigrid Kaag scoort bij kiezers van VVD en CDA het laagst.

- zie volgende pagina

Vertrouwen in de ministers

vertrouwen in de minister	28-1 2018	29-10 2017	Stemde bij TK2017									
			VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Carola Schouten	5,4	6,0	6,8	6,4	6,5	5,2	5,7	4,5	3,9	4,6	2,9	4,4
Mark Rutte	5,1	5,5	8,2	6,1	6,7	4,8	5,0	3,7	2,3	3,9	2,3	3,6
Arie Slob	5,0	5,7	6,3	6,1	5,8	5,2	5,1	4,1	3,1	4,2	2,7	4,4
Wopke Hoekstra	5,0	5,5	6,6	6,5	6,3	4,8	4,9	4,1	2,8	4,1	2,6	4,5
Cora van Nieuwenhuizen	5,0	5,0	6,6	6,1	6,3	4,9	5,0	4,4	3,3	3,9	2,5	4,3
Halbe Zijlstra	4,9	4,8	7,4	5,9	6,1	4,0	4,4	3,5	2,4	4,1	2,5	4,3
Kasja Ollongren	4,9	5,6	6,4	5,8	6,9	5,8	5,3	4,8	3,2	3,3	2,1	4,1
Ank Bijleveld	4,9	5,1	6,4	6,0	6,2	5,0	5,2	4,1	3,2	4,0	2,3	5,0
Wouter Koolmees	4,9	5,4	6,3	5,8	6,9	5,5	5,0	4,1	3,0	3,7	2,3	3,5
Hugo de Jonge	4,9	5,2	6,3	6,3	6,3	5,0	4,8	4,0	2,8	4,0	2,5	4,0
Ferdinand Grapperhaus	4,8	4,7	6,4	6,1	6,1	4,8	4,7	3,7	2,8	3,8	2,6	4,4
Ingrid van Engelshoven	4,8	5,2	6,1	5,3	6,6	5,1	4,8	4,4	3,2	3,9	2,4	4,4
Eric Wiebes	4,8	4,7	6,6	5,9	6,2	4,9	5,0	4,0	2,7	3,6	2,3	4,3
Sigrid Kaag	4,7	5,4	5,9	5,3	6,6	5,5	5,4	4,1	2,9	3,4	2,0	4,1
Bruno Bruins	4,7	4,9	6,3	5,6	6,2	4,6	4,5	3,8	2,6	3,8	2,4	3,9
Sander Dekker	4,6	4,5	6,3	5,3	6,0	4,6	4,2	3,8	2,9	3,8	2,6	4,2